

REDACTIONELE COMMENTAAR

TERUG IN HET HEDEN

Het jubileumnummer heeft het op verscheidene punten nog eens duidelijk laten zien: op het gebied van zorg voor de instandhouding van het natuurlijke gebit is er in de twintigste eeuw niet zo heel veel veranderd. Het arbeidsterrein van de algemeen-practicus is – als weleer – gekenmerkt door restauratieve werkzaamheden, volgens in wezen ongewijzigde richtlijnen.

Evenals in de dagen van de oprichting van het Tijdschrift wordt fervent op profylaxe aangedrongen. Zonder veel succes overigens. Integendeel: de welvaartsstijging heeft op veel zaken een gunstige invloed gehad, maar om begrijpelijke redenen niet op de gebitsgezondheid. Hetzelfde geldt voor de sociale voorzieningen: zij hebben een zegenrijk effect gehad, maar zij hebben de vraag naar restauratieve behandeling zodanig helpen vergroten, dat er een nieuw maatschappelijk probleem uit is voortgekomen: het tekort aan mankracht. Verschillende publikaties in deze aflevering van het Tijdschrift hebben rechtstreeks of zijdelings betrekking op deze problemen.

Naarmate de grote en levensbedreigende infectieziekten in de loop der jaren door de ontdekking van specifieke verwekkers preventief konden worden bedwongen, kwam het onvermogen, soortgelijke maatregelen te treffen tegen infectieziekten, die het gebit belagen, in een schriller daglicht te staan. Het gebitsverval dat dikwijls in de jeugd jaren al zo verontrustende vormen aanneemt en dat ten aanzien van het melkgebit tot een kritieke situatie aanleiding geeft, is in wezen beschamend voor de cultuur en een uitdaging aan allen, tot wier verantwoordelijkheid gebitszorg – op welk gebied dan ook – behoort. Het is alleen reeds daarom dat het artikel van Van Erp en mevrouw Meyer-Jansen aandacht verdient.

Krachtens de aard van de bestaande preventieve mogelijkheden is gebits-sanering, als onderdeel van de volksgezondheidszorg, een vraagstuk waar al lang niet meer uitsluitend tandartsen bij zijn betrokken. De wetenschap dat – in overeenstemming met de aloude theorie van Miller – de tandplaque de schadelijke agentia herbergt, die behalve cariës ook de voor het gebits-fundament op den duur fatale ontstekingen van de tandvleeszoom uitlokken, heeft in elk geval geleid tot de zekerheid dat voorkóming van de schadelijke effecten door een doelmatige voeding, resp. verwijdering van de plaque door efficiënte hygiënische maatregelen het probleem tot minimale proporties zouden kunnen terugbrengen.

De nimmer aflatende propaganda voor deze vormen van preventie, door verschillende organisaties, met name door Het Ivoren Kruis gevoerd, ver-

dient bewondering, maar het rendement is nog te zeer individueel. De noodzaak tot een voeding die het welzijn van de lichaamsorganen bevordert, zal door een ieder worden onderschreven, maar intussen blijkt dat, zelfs met betrekking tot de algemene gezondheid, goede raad in de wind wordt geslagen. Men eet nu eenmaal graag wat men lekker vindt en wat door de mode wordt voorgeschreven. Zo geeft het voedingspatroon van de Nederlandse bevolking zelfs reden tot enige verontrusting, gelijk tot uiting komt in een recente uitgave van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid die op pag. 328 wordt besproken. Kan men dan van de consument veel egards voor het welzijn van zijn gebit verwachten?

Te bedenken is voorts dat gebitszorg niet alleen de bestrijding resp. voorkóming van cariës en parodontale aandoeningen omvat: deze zijn nu eenmaal nauw gecorreleerd met de in grote frequentie voorkomende orthodontische afwijkingen. Laatstgenoemde zijn dan ook tot op zekere hoogte opgenomen in het verstrekkingenpakket der sociale voorzieningen. Over de problematiek, die hierbij aan de orde komt, geeft de nestor der Nederlandse tandartsen, Dr. Ch. F. L. Nord, zijn inzichten weer in een artikel: Sociale orthodontie (pag. 343).

Blijft ten slotte het vraagstuk van de fluoridering van drinkwater, waarover de publieke discussie onverminderd voortgang vindt. Zijn echter de bovengenoemde preventieve maatregelen steeds weer te zien tegen de achtergrond van Miller's chemisch-parasitaire theorie, bij de cariëspreventie door middel van fluoriden komen, gelijk thans algemeen bekend mag worden verondersteld, geheel andere factoren ter tafel, zoals de inbouw van F-ionen in de apatietstructuren.

Intussen accentueert het artikel van Kwant c.s. (pag. 281) opnieuw welk een belangrijke bijdrage deze maatregel tot de volksgezondheid vermag te leveren. Zij is ook daarom van zo grote waarde, omdat zij op geen enkele wijze afhankelijk is van een vorm van medewerking van de zijde van de patiënt, die hem op de een of andere wijze belast. Het effect geldt voor iedere op het waterleidingnet aangeslotene, óók voor degene die uit angst of onverschilligheid tijdige restauratieve behandeling ontloopt, óók voor het geestelijk gehandicapte kind, wiens behandeling een bijzondere problematiek met zich brengt die maakt dat het op het stuk van gebitszorg doorgaans tussen de wal en het schip terecht komt. De uit talrijke betrouwbare onderzoeken gebleken onschadelijkheid moest voor elk overheidslichaam voldoende zijn om de invoering met kracht te bevorderen.

Helaas, de weerstanden ertegen nemen niet af. Ten aanzien van vermeende gevaren voor de volksgezondheid worden met grote hardnekkigheid wetenschappelijk slecht gefundeerde publikaties aangehaald, zoals die van Rapaport over mongolisme. De wetenschap echter dat zulke emotionele

zaken bij het publiek meer aanslaan dan rustige en gefundeerde betogen, wordt door de tegenstanders goed uitgebuit.

Verder spreken juridische, levensbeschouwelijke en – vooral – politieke motieven een hartig woord mee. Daardoor wordt de invoering van een wezenlijk nuttige maatregel op betreurenswaardige wijze vertraagd.

In verband hiermee moge worden gewezen op een onlangs gehouden openbare zitting van Kamer VII van de Raad van State, naar aanleiding van een door Prof. Sorgdrager en Mr. Kortmann ingediend verzoek. Laatstgenoemde komt als jurist in het geweer, omdat fluoridering in strijd zou zijn met het verdrag van Rome inzake de rechten van de mens.

Blijkbaar is het niet in strijd met deze rechten dat miljoenen mensen tientallen jaren water hebben moeten drinken dat van nature 3 of meer mg/1 fluoride bevat. Nooit is een groep in actie gekomen om dat water van minstens 2,5 mg/1 van deze zo giftig geachte stof te ontdoen.

Evenmin wordt het in strijd met de rechten van de mens geacht dat een fanatieke minderheid zodanig weet te ageren dat de bevolking van Nederland een belangrijke maatregel ten bate van de volksgezondheid voor het grootste deel wordt onthouden.

Uitingen van bezorgdheid voor de volksgezondheid resp. voor de rechten van de mens, verdienen in principe respect. Zij mogen echter niet verkeren in uitingen van demagogie, zoals bij tegenstanders van fluoridering al dikwijls het geval is geweest.

Het is daarom zeer te hopen dat van overheidswege op korte termijn met kracht stelling zal worden genomen tegen daaruit voortvloeiende onjuiste voorstelling van zaken.

V.